

- Кн. 1. – 2004. – 672 с. ; Статути Великого князівства Литовського: У 3-х т. / [за ред. С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова]. – Одеса: Юридична література, 2002. – Т. III: Статут Великого князівства Литовського 1588 року: У 2 кн. – Кн. 2. – 2004. – 568 с.
15. Таганцев Н. С. Русское уголовное право: В 2 т. / Н. С. Таганцев. – С.-Пб., 1902. – Т. 1: Общая часть. – 1902. – 815 с.
16. Чернецький О. М. Правове регулювання адміністративної відповідальності неповнолітніх в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Чернецький Олександр Леонідович. – Харків, 2007. – 205 с.

О. В. КУБРАК

Сумський національний аграрний університет

ДО ПИТАННЯ ПРАВОВОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ЕВТАНАЗІЇ

Підвищений інтерес до евтаназії в останні десятиліття пов'язаний з прогресом медицини і особливо реаніматології, що дозволяє боротися зі смертю тривалий час. Ці проблеми стають все більш актуальними на тлі істотного старіння населення, яке вже само по собі породжує багато економічних, соціальних, морально-етичних і юридичних питань, що стосуються змісту, догляду та лікування людей похилого віку та безнадійних хворих.

Сам термін «евтаназія» ввів англійський філософ Френсіс Бекон (1561-1626) для позначення легкої безболісної смерті (від грецьких слів «eu» (добре) і «thanatos» (смерть)).

Ставлення до евтаназії дуже неоднозначне. Ця теза дуже яскраво ілюструється різноманітністю законодавчих рішень цієї проблеми в різних державах світу. В одних країнах законодавець йде шляхом легалізації евтаназії, роблячи вже існуючі нормативні акти, що закріплюють право на смерть, все більш ліберальними (Голландія, Бельгія Люксембург). Законодавці інших країн, де до сих пір сильні позиції церкви, яка продовжує засуджувати евтаназію як форму самогубства, як і раніше забороняють евтаназію в будь-якому вигляді (Італія, Німеччина). Досліджуючи проблему евтаназії, вкрай важливо усвідомлювати різницю між філософським, медичним визначенням евтаназії і правовим, у тому числі кримінально-правовим, оскільки в першому випадку ми маємо справу з внутрішнім змістом евтаназії, у другому – з його процедурою, а в третьому – із встановленням відповідальності за дане діяння.

Із позиції загальної теорії права евтаназія – це навмисне прискорення факту смерті невиліковного хворого з метою припинення

його страждань, виконане на його прохання. Але для оцінки вчиненого діяння з точки зору кримінального закону навіть загальноправового визначення навряд чи достатньо. Таке визначення не в змозі охопити і відобразити більшість вузлових питань, що характеризують об'єктивні і суб'єктивні ознаки вбивства на прохання потерпілого. У кримінально-правовому сенсі еутаназія, на думку О. С. Капінуса [1], – це умисне заподіяння смерті невиліковному хворому, здійснене на його прохання лікарем, фельдшером або медсестрою. А також іншою особою за мотивацію співчуття до хворого і з метою позбавлення його нестерпних фізичних страждань.

Згідно з відомостями, опублікованими в Міжнародному медичному журналі, 40 % всіх смертей хворих настає або в результаті прийняття спільного з медиками рішення про припинення життя, або в результаті відмови від лікування, або за допомогою ліків, що прискорюють настання смерті.

Пасивна еутаназія виступає як відмова від штучної підтримки життя. Однак основним предметом дискусії виявилася активна еутаназія, яка і асоціюється з еутаназією взагалі.

Під активною еутаназією (або як її ще називають метод наповненого шприця) розуміють введення помираючому будь-яких лікарських або інших засобів або інші дії, що тягнуть за собою швидке і безболісне настання смерті.

Перш ніж приступити до аналізу рішень проблем еутаназії в різних країнах, необхідно розділити їх на групи. Перш за все, виділимо країни, які повністю легалізували еутаназію як пасивну, так і активну (Голландія Бельгія Люксембург).

Потім країни, які дозволяють пасивну еутаназію, – це Франція, Швейцарія, Австралія, Ізраїль, США (штати Орегон, Вашингтон і Каліфорнія).

Третя група – країни, які регулюють питання шляхом прийняття судових рішень – прецедентів: Великобританія, США.

Четверта група – країни, які заперечують існування права на смерть і передбачають кримінальну відповідальність за таке діяння: Німеччина, Польща, Іспанія, Перу, Корея, Японія.

І нарешті, є країни, що передбачають кримінальну відповідальність за підбурювання до еутаназії: Португалія, Бразилія, Чилі, Канада та багато інших.

Уперше в сучасній історії людства еутаназія на короткий термін була повністю легалізована в Австралії законом «Про права безнадійно хворих пацієнтів», що діяв з 1996 по 1998 рік. Для здійснення еутаназії використовувалася машина, що представляє собою найпростіший комп'ютер, підключений до апарата для ін'єкції отрути. Комп'ютер повинен був отримати від пацієнта триразове підтвердження готовності

на вирішальний крок. Запит «машини хорошої смерті» виглядав наступним чином: «Віддаєте ви собі звіт в тому, що після того, як ви натиснете кнопку «Так», ви помрете?». За весь період дії закону про евтаназію ця машина використовувалась 4 рази. Зараз ця машина є «цвяхом» експозиції Лондонського музею науки.

Ухвалення в Нідерландах закону, що легалізує евтаназію, було подано деякими засобами масової інформації як революційний крок або навіть знакова подія міленіуму. Новий закон не декриміналізує активну і суїцидальну евтаназію. Він лише вносить в ці статті доповнення, що встановлюють імунітет від кримінальної відповідальності для лікаря, який діяв відповідно до вимог належного піклування, передбаченими в законі, і виконав встановлені законом правила надання звіту про свої дії.

Дуже складним для визначення є поняття «нестерпне страждання». А це обов'язкова умова здійснення евтаназії. Противників евтаназії турбує питання, чи не є нестерпне страждання чисто психічним феноменом?

Внаслідок включення до Кримінального кодексу спеціальної підстави для виключення можливості покарання лікаря, який здійснює припинення життя на прохання або надає допомогу при самогубстві, вже не підлягає покаранню, якщо ним виконані встановлені законом вимоги належної старанності, і він повідомив про смерть, що сталася неприродним шляхом, регіональну комісію з евтаназії.

Література

1. Капинус О. С. Эвтаназия как социально-правовое явление / Капинус О. С. – М.: «Буквовед», 2006.
2. Капинус О. С. Эвтаназия в свете права на жизнь / Капинус О. С. – М.: «Камерон», 2006.

К. К. ОВОД

Харківський національний університет внутрішніх справ

ПЕРСПЕКТИВИ ПРИЙНЯТИХ ЗАХОДІВ ЩОДО ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНИМ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

На сучасному етапі розвитку України запроваджуються реформи, пов'язані з євроінтеграцією, тому одним із пріоритетних завдань українського уряду є боротьба з корупцією.

Корупція є одним з основних чинників, які створюють реальну загрозу національній безпеці та демократичному розвитку держави, вона негативно впливає на всі сторони суспільного життя: економіку,